

**KRONIKA****Zvonko Rus – dobitnik plakete Občine Metlike**

Metlika, 26. 11. 2001

Zvonko Rus se je po diplomi iz geografije leta 1960 vrnil v rodno Belo krajino. Do leta 1978 je poučeval na osnovni šoli v Podzemlju in Metliki. Potem se je zaposlil v Belokranjskem muzeju, kjer je bil od leta 1981 do upokojitve leta 1996 njegov ravnatelj. Ves čas je zavzeto delal na različnih strokovnih področjih. Preučeval je kvartarne sedimente v Beli krajini in Spodnjem Posavju, sodeloval pri nastajanju učbenika zemljepisa za 6. razred osnovne šole, Krajevnem leksikonu Slovenije (1971) in Enciklopediji Slovenije. Po njegovi zaslugi so začeli obnavljati metliški grad, uredili Ganglovo razstavišče, vhodni grajski stolp in grajsko dvorišče. Pripravil je več razstav, prenovil oddelek novejše zgodovine, rešil propadanja več pomembnejših arhivov in napisal večje število strokovnih prispevkov. Njegovo zadnje pomembnejše delo je Kronika mesta Metlike (1999). Med drugimi je bil tudi predsednik Belokranjskega muzejskega društva. Najvišje občinsko priznanje je dobil ob lanskem prazniku metliške občine.

Milan Natek

**21. speleološka šola**

Cieszyn, Poljska, 7.–13. 2. 2002

V Cieszynu na Poljskem in na Moravskem, Češka, je od 7. do 13. februarja 2002 potekala enaindvajseta mednarodna speleološka šola, ki jo je organiziral Oddelek za geomorfologijo Univerze v Šleziji v sodelovanju z Laboratorijem za raziskavo in dokumentacijo kraških okolij, Uradom pokrajinskega parka in Upravo jam Moravskega krasa ter Upravo Zbrašovskih aragonitnih jam. Krasoslovna šola uživa tudi tradicionalno podporo Komisije za kras pri Mednarodni geografski zvezi.

Srečanja smo se iz Slovenije udeležili dr. Andrej Mihevc in Nataša Ravbar z Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU, dr. France Šušteršič z Oddelka za geologijo Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani in podpisani.

Tovrstna mednarodna multidisciplinarna strokovna srečanja so se začela pred šestindvajsetimi leti pod vodstvom prof. dr. Mariana Puline, zadnja leta pa jih vodi prof. dr. Andrzej Tyc. Temeljni namen speleološke šole je spoznavanje z novostmi ter izmenjava strokovnih mnenj na področju krasoslovja, speleologije, hidrologije, geomorfologije in glaciologije.

Delo na speleološki šoli je potekalo v dveh vsebinskih delih. V prvem so udeleženci srečanja predstavili najnovejše raziskovalne dosežke: krajša popoldanska srečanja so bila namenjena predstavitvam plakatov (*poster session*), večeri pa so bili obarvani poljudnoznanstveno ter namenjeni predstavitvam fotografskega in filmskega gradiva. V drugem delu je potekal obisk Moravskega krasa na Češkem.

Udeleženci smo v Cieszyn prispeli 7. 2. 2002. Srečanje se je začelo s prispevki o geologiji in geomorfologiji kraških območij. Naslednji dan je potekala predstavitev del o lednih jamah in ledenikih. Predstavljena je bila vloga pretakanja zraka na Arktiki, preučena vsebnost vode v ledenikih, opisana gmotna bilanca ledu na Svalbardu (Spitsbergi), raziskani so bili vpliv kemične sestave padavin na intenzivnost kemične denudacije ter vzroki in posledice geometrijskih sprememb ledenikov na tem otočju. Popoldan je sledila predstavitev posterjev ter družabno srečanje s pozdravnim govorom rektorja šlezijske univerze in priložnostnim kulturnim programom z zgodnjerednjeveško glasbo (*Agere Gratias Antiqua*).

9. februarja bilo srečanje posvečeno preminulemu dr. Stanislawu Dzulynskemu, sledila pa so predavanja o paleohidrogeoloških značilnostih Zgornje Šlezije, vplivu nižjih rastlin na prepevanje karbonatnih kamnin, krasu v Walesu, vplivu tektonike na razvoj jamskih sistemov in o paleokrasu v hribovju Chelm. Sledila sta druga predstavitev posterjev in spominski večer posvečen dr. Vladimirju Panosu.

V nedeljo so bili referati posvečeni kraškim ekosistemom in hidrologiji. Predstavljeni so bili vloga krasa pri ohranjanju biotske raznovrstnosti, dokazi o kraški denudaciji iz Slovenije, rezultati sledenj voda v Tatrah, vpliv mikroorganizmov na razvoj jam v sadri, 25 let raziskav jam Zoluška, raziskave v slovaškem krasu in geomorfološke značilnosti Žibrš.

Od ponedeljka do srede so potekale ekskurzije po Moravskem krasu severno od Brna, ki obsega 92 km<sup>2</sup>, je zaščiteno območje in ga imenujejo tudi Moravska Švica. Obiskali smo Zbrašovsko aragornitno jamo, toplice Becvou pri Hranicah in Hranicko propast (brezno).

12. februarja 2002 smo obiskali Sloupsko-Sosusvske jame in jamo Kulna ter jame v dolini Krztiny. Kot prvi tujci smo si lahko ogledali jame Vypustek, Jachymka, Marianska, Stara in Nova Dratenicka jama, kjer so pridobivali fosfatne gline za izdelovanje gnojil in ki so bile več kot 80 let zaprte zaradi vojaške rabe (zaklonišča, tovarne). Obiskali smo tudi muzej na prostem, jamo Byci Skala, kjer potekajo arheološka izkopavanja v okviru projekta moravska železna pot.

Naslednji dan smo obiskali še jamo Balcarka ter s tem sklenili srečanje. Jama je zanimiva, ker je hidrotermalnega nastanka, še danes pa iz globin doteka ogljikov dioksid, ki se nabira v spodnjih delih jame. Od tam ga morajo izčrpavati, da si lahko jamo ogledujejo turisti.

Lahko bi rekli da gre za srečanje geo-znanosti, ki se ukvarjajo s krasom, saj se šole udeležujejo geografi, geologi, klimatologi, glaciologi, biologi in drugi znanstveniki, večinoma iz srednje, vzhodne, pa tudi zahodne Evrope.

Blaž Komac

### **Priznanja Civilne zaščite trem slovenskim geografom**

Ljubljana, 1. 3. 2002

Na osrednji državni slovesnosti ob svetovnem dnevu Civilne zaščite, ki je bila v Kosovelovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani, je najvišje priznanje, »kipec Civilne zaščite«, za življenjsko delo prejel akademik dr. Ivan Gams, priznanje »bronasti znak Civilne zaščite« pa sta prejela dr. Milan Orožen Adamič in Slavko Šipec.

V utemeljitvi je bilo posebej poudarjeno, da je dr. Ivan Gams poleg plodnega strokovnega in znanstvenoraziskovalnega dela na področju geomorfologije, krasoslovja, klimatogeografije in regionalne geografije s svojo široko geografsko razgledanostjo namenjal posebno pozornost tudi geografskim vzrokom in učinkom prenekaterih naravnih nesreč. Njegovi raziskovalni izsledki še zlasti na področju krasoslovja pomenijo neposredne prispevke k načrtovanju in izvajanju učinkovitih, premišljenih in dolgoročnih ukrepov za varovanje kraških območij in njihovega celostnega pokrajinskega bogastva, vključno z zalogami pitne vode. Na tej podlagi je mogoče razvijati tudi preventivno dejavnost ter učinkovitejšo zaščito, reševanje in pomoč. Leta 1983 je uredil prvi zbornik Naravne nesreče v Sloveniji. Vse od izida prve številke revije Ujma leta 1987 opravlja poleg raziskovalnega dela na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami tudi nalogo strokovnega recenzenta ter kot predsednik vodi uredniški svet revije Ujma. Nadvse dejaven je tudi kot član njenega uredniškega odbora. Leta 1994 je prejel plaketo Civilne zaščite.

Dr. Milan Orožen Adamič je prejel bronasti znak Civilne zaščite, in sicer za dvajsetletno delo na področju preučevanja naravnih nesreč v Sloveniji. V vsem tem času je bil med pobudniki in usmerjevalci tovrstnih preučevanj pri nas. Obenem je vodil ali sodeloval v uredniških odborih zbornikov in periodične revije Ujma. Vseskozi si je prizadeval, da postane kompleksna problematika naravnih nesreč redni predmet poglobljenega univerzitetnega študija geografije v Sloveniji. Napisal je več študij, razprav in poročil o naravnih nesrečah, ki so objavljene v domačem in tujem tisku.

Slavko Šipec se je po diplomii iz geografije leta 1991 zaposlil na Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje Ministrstva za obrambo, kjer je danes vodja Centra za obveščanje. Že kot študent geografije je s svojimi študijskimi obveznostmi segal na območja, ki so jih prizadele naravne nesreče. Njegova prva prispevka sta bila objavljena v 3. letniku Ujme. Prikazovala sta vaščane Breginja in Žage, obenem pa je

objavil tudi anketo o potresnih dogajanjih v Posočju leta 1976. V vseh kasnejših letnikih Ujme pa večinoma objavlja letne preglede vremenskih ujm, požarov, oskrbe s pitno vodo v sušnih obdobjih in podobno. Pisal je tudi o komunalnih in metalurških odpadkih ter o onesnaževanju okolja z nevarnimi snovmi.

Milan Natek

### V spomin Slavi Rakovec (1912–2002)

Žale, Ljubljana, 19. 4. 2002

Od pokojne profesorice Slave Rakovec, rojene Lipoglavšek se poslavljam v imenu Zveze geografskih društev Slovenije. Pokojnica zavzema vidno mesto med njenimi predvojnimi sošolci z Geografskega inštituta (zdaj Oddelka za geografijo Filozofske fakultete) ljubljanske univerze, ki so bili sicer maloštevilni, a so mnogi med njimi postali vidni pedagogi in raziskovalci. Na njeno geografsko izobrazbo in voljo do raziskovanja je pomembno vplival njen univerzitetni učitelj in častni predsednik geografskega društva dr. Anton Melik, ki ji je v društvenem glasilu Geografskem vestniku leta 1940 objavil njeno že prej v seminarju predstavljeno študijo Obdelovalna zemlja v Jugoslaviji (Geografski vestnik 16, str. 76–88). Nastala je na podlagi statističnega popisa iz leta 1931 in je prispevala k boljšemu poznavanju nove države, v katero je nas Slovence privedel izid prve svetovne vojne. Še kot slušateljica geografije se je lotila zbiranja gradiva o slovenskih izseljencih po svetu. Po drugi svetovni vojni je upala dobiti več točnejših podatkov o izseljencih, a prva poveljna leta za to niso bila ugodna, zato se je morala zadovoljiti predvsem s prikazom izseljeniških društev. Ker pa vsebuje njena dobro dokumentirana objava z naslovom Slovenski izseljenci (Geografski vestnik 22, str. 3–60) tudi mnoge ugotovitve o zgodovini izseljevanja iz Slovenije, jo še danes prebiramo in citiramo.

Njen univerzitetni študij je bil naravoslovno naravn, saj je poleg glavne geografije končala še geologijo s petrologijo in fiziko z meteorologijo. Zato jo je njen učitelj A. Melik po vojni pritegnil h geomorfološkem preučevanju gričevja iz terciarnih kamnin na subpanonskem in submediteranskem obrobju Slovenije in v Geografskem vestniku tudi objavil njeno razpravo Krška kotlina – študija o geomorfološkem razvoju.

Potem ko je več let kot suplentka poučevala na ljubljanskih srednjih šolah, se je preselila v Trzič in ustvarila družinski dom. To in poučevanje geografije na srednji šoli je ni preprečilo, da ne bi neutrudno preučevala novi kraj. Tako je nastala študija Trzič – mestna geografija, objavljena leta 1954 (Geografski zbornik 2, str. 115–186) v glasilu Geografskega inštituta SAZU (zdaj Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU). Z mnogimi geografskimi, zgodovinskimi in drugimi dobro dokumentiranimi podatki je prikazala poveljno rast mesteca med gorami v času intenzivne industrializacije dežele. Trzič se je od tistih časov res precej spremenil in razrasel v podgorje, toda staro središče pod hribom Kamnikom je ostalo enako ujeta med gorska pobočja in pripeto na ljubeljsko cesto, tako kot ga je mojstrsko in v zgodovinski perspektivi predstavila pokojna profesorica. Zato je monografija še vedno upoštevanja vredna za geografe in urbaniste, s svojim načinom obdelave gradiva, ki razkriva avtoričino sposobnost zaznati družbeni odnos do okolja, pa zanimiva tudi za vse meščane in druge obiskovalce mesta. Za univerzitetno vzgojo geografskih kadrov je sicer dobro, da je njena mestna geografija izšla v Geografskem zborniku, a je zato ostala manj znana meščanom in drugim Gorenjcem. Če bi avtorica delo objavila v samostojni knjigi, se ne bi moglo dogoditi, da je pisec o Trziču v Enciklopediji Slovenije med osmiimi viri prezrl edino mestno monografijo, to izpod peresa Slave Rakovec.

Ko so se po drugi svetovni vojni odprle meje za turistična potovanja po sosednjih državah, je bila profesorica Slava Rakovec med prvimi potniki in prvimi organizatorji ekskurzijskih skupin, ki so jih sestavljali njeni učenci, stanovski kolegi iz Gorenjske in tudi ostale Slovenije, ki jih je vabila k udeležbi, in pozneje drugi turisti iz raznih delovnih organizacij. V geografskem turizmu je pokojna profesorica v svoje zadovoljstvo in drugim v prid našla novo delovno področje. Ko se je naveličala pisati skripta z opisi poti po tujini, se je lotila prevajanja Polyglotovih turističnih vodnikov po evropskih deželah. V nasprotju z drugimi prevajalci pa je vsebino tudi priredila potrebam slovenskega turista, kar je na

prvi strani tudi navedla z besedami: prevedla in priredila Slava Rakovec. Prireditve pomeni predvsem več geografske snovi in več praktičnih napotkov za slovenske potnike. Tako se je slovenska turistična literatura obogatila s turističnimi vodniki po Avstriji (1979, 90 strani), Italiji (1978, 91 strani), Grčiji (1978, 78 strani) in Madžarskem (1980, 91 strani)

Ob vsem navedenem strokovnem delu pa je pokojnica še vedno našla čas za ocene regionalnih opisov Slovenije, ki jih je izdajal njen učitelj Anton Melik in so izšle v Geografskem vestniku, in za krajše članke, objavljene v Geografskem obzorniku in drugod.

Geografsko društvo Slovenije, iz katerega je nastala Zveza geografskih društev Slovenije, je imelo v pokojnici ugledno večletno zastopnico za Gorenjsko in voditeljico gorenjskega aktiva in poznejše podružnice. Stanovska organizacija gorenjskih geografov je še vedno med temeljnimi celicami vseslovenske zveze geografov in v ospredju slovenske šolske metodike, za kar gre zasluga tudi pokojni Slavi Rakovec. Zveza jo je leta 1984 izvolila za častno članico, družba pa ji leta 1988 dodelila državno odlikovanje »red zaslug za narod s srebrno zvezdo«.

Od nepozabne pokojnice se geografi poslavljamo kot od dolgoletne sodelavke, sposobne raziskovalke in pedagoško uspešne posredovalke moderne geografije mladini in odraslim, izkušene organizatorke ekskurzij po domači zemlji in tujini in zgleadne prevajalke in presajevalke tuje turistične literature za slovensko rabo. Vsi, ki smo pokojnici bili znanci ali prijatelji, jo bomo ohranili v spominu kot vitalno, močno in sposobno osebnost, ki jo je v otroških letih v prvi svetovni vojni kalilo begunstvo iz rodne Gorice, pribežališče na Vrhniki in na nadaljnji življenjski poti delovanje v Ljubljani in Trzinu ter ob večeru življenja spet v Ljubljani. Njeni prispevki k razvoju slovenske geografije, objavljeni v strokovnem časopisu, so zagotovilo, da bo ime Slave Rakovec trajno prisotno med bodočimi geografskimi generacijami.

(Besedilo je bilo prebrano kot pogrebni govor. Več o pokojnici je objavljeno v Geografskem vestniku leta 1972 ob njeni šestdesetletnici in leta 1997 ob njeni petinsedemdesetletnici.)

Ivan Gams

### **Dr. Marko Žerovnik – sedemdesetletnik**

Komenda, 19. 4. 2002

Med slovenskimi geografi, ki so se s svojim prizadevnim in uspešnim delom uveljavili tudi na področju splošne in še posebej tematske kartografije, vidno izstopa dr. Marko Žerovnik. Z vsem dolžnim spoštovanjem se ga spominjamo njegovi stanovski kolegi tudi ob njegovem letošnjem življenjskem in delovnem jubileju. Ker je bil podrobnejši zapis o življenju in delu našega letošnjega slavljenca objavljen v našem osrednjem stanovskem glasilu že pred desetimi leti (Geografski vestnik 64, str. 253–256), je primerno in pošteno, da s tokratnim zapisom osvetlimo predvsem zadnjih deset let njegovega strokovnega in organizacijskega dela.

Po upokojitvi leta 1993 se je Žerovnikova ustvarjalna moč ponovno razmahnila in segla tudi na nova področja. Kljub vsemu je ostal zvest svojemu (nekdanjemu) poklicnemu udejstvovanju, obenem pa se je s strokovno in ustvarjalno zavzetostjo sproti odzival na mnoga pereča in svojska vprašanja ter probleme zadnjega desetletja. S svojim zavzetim in razišnim delom je nemalo prispeval k udejanjanju nove krajevne samouprave na kamniškobistriškem območju, odkrivanju in osvetljevanju mnogih problemov na področju terciarnih in kvartarnih dejavnosti in ima nemalo zaslug za uveljavitev domoznanstva na svojem »domačem« območju. Skratka, je eden izmed tistih, ki naglo spoznavajo in dojemajo prenekatero perečo prostorske probleme v svojem okolju in jih skušajo osvetliti in pojasniti s svojimi strokovnimi pogledi.

Tudi v zadnjem desetletju je dr. Marko Žerovnik ostal zvest svoji osnovni delovni usmeritvi – kartografiji. Za osnovno šolo je pripravil priročna zemljevida Slovenije (1 : 500.000 in 1 : 750.000). Pri DZS izhaja ročni šolski zemljevid Slovenije, ki je doživel doslej že 16 ponatisov. Tudi številne priložnostne publikacije so opremljene z njegovimi preglednimi in nazornimi kartografskimi in grafičnimi izdelki.

V Kamniškem zborniku (XIII., 1996) je objavil prispevek o narodnostni sestavi Slovenije s posebnim poudarkom na Občino Kamnik. Kot avtor ali sodelavec je sodeloval pri številnih elaboratih,

ekspertizah in izdelavi strokovnih podlag, ki so bile namenjene prostorskim in gospodarsko-socialnim usmeritvam posameznih predelov na kamniškem območju. Izdelal je prebivalstveno študijo za Občino Mengeš, orisal je geografske prvine in sestavine v prostorskem načrtu Občine Komenda, pripravil študijo Regionalni pristop k izdelavi prebivalstvenih in gospodarskih kazalcev na območju Občine Kamnik, osvetlil je osnovne geografske značilnosti krajevnih skupnosti Komenda, Križ in Moste.

Bil je med pobudniki in soustanovitelji krajevnega oziroma občinskega časopisa Aplenca, kjer redno objavlja aktualne strokovne prispevke. Zbral in opisal je vse vojne žrtve 2. svetovne vojne na območju komendske župnije; knjižico z naslovom »V iskanju zavetja« je izdal v samozaložbi leta 1995. Z dokumentarno-preverjenim prispevkom je sodeloval v Zborniku žrtev 2. svetovne vojne v Občini Kamnik (Kamnik 1998). Prav tako viden je njegov delež v knjižici Vodnik po Komendi in okolici (1995) in v Vodniku komendske planinske poti, za katero je pripravil ustrezne topografske karte. S štirimi prispevki in s kartografsko opremo je sodeloval v krajevnem zborniku Komenda (1992). Tudi za domoznanski krajevni zbornik Občina Komenda – življenje od kamene dobe do danes (Komenda 2002) je napisal kar sedem prispevkov, ki zajemajo področje geografije. Poleg tega je bil tudi njegov glavni in odgovorni urednik. V zadnjem letu, ob stoletnici kartografa Ivana Selana (1902–1981), je zbiral gradivo in uredil njegovo muzejsko oziroma spominsko sobo v Komendi.

Kljub znatni in vsestranski angažiranosti v domačem kraju pa je Marko Žerovnik še vedno našel čas za sprostitev v naravi. Že od nekdaj so ga privabljale gore, ki jim je ostal vseskozi zvest. Kot navdušen in izkušen gornik je tudi v zadnjem desetletju občudoval lepote in značilnosti Kilimandžara, Indijske Himalaje, Bariloških Andov v Argentini, Sinajskega polotoka, da posameznih vrhov v Alpah sploh ne omenjam. Številne in bogate vtise s teh poti je predstavil na mnogih predavanjih in sproti objavljati tudi v Kamniškem občanu, Aplenci in v drugem časopisu.

Za opravljeno delo je dr. Marko Žerovnik prejel več priznanj, med drugim tudi srebrni znak Občine Komenda leta 2001 in naše stanovsko priznanje – Zlato plaketo ZGDS. Ob življenjskem prazniku želimo dr. Marku Žerovniku še mnogo delovno uspešnih let in da bi s svojimi stvaritvami še naprej razveseljeval in bogatil svoje krajanje in občane kakor tudi našo celotno stanovsko skupnost.

Milan Natek

### **Marko Kolbezen – sedemdesetletnik**

Ljubljana, 7. 6. 2002

Ob življenjskem jubileju geografa Marka Kolbezna, ki je vse svoje delovne obveznosti, organizacijske in ustvarjalne sposobnosti namenil prenekaterim hidrogeografskim značilnostim in problemom v različnih slovenskih pokrajinah, je spodobno, da se ga spomnimo tudi v našem osrednjem stanovskem znanstvenoraziskovalnem in strokovnem glasilu. To je še toliko bolj potrebno, ker je jubilar z nekaterimi svojimi izvirnimi prispevki in poglobljenimi spoznanji obogatil in razširil aplikativne meje sodobne slovenske geografije, obenem pa je nemalo prispeval k uveljavljanju in utrjevanju strokovne pisane besede, še zlasti z bolj ali manj deficitarnih in neujeljavljenih področij.

Marko Kolbezen se je rodil 7. junija 1932 v Ljubljani. Po maturi na bežigrasjski gimnaziji si je izbral študij geografije na takratni Prirodoslovno-matematični fakulteti ljubljanske univerze, kjer je diplomiral leta 1958. Že pred diplomom, in sicer leta 1957, se je zaposlil na hidrološkem oddelku Hidrometeorološkega zavoda Slovenije. Odtlej dalje se je zavzeto in poglobljeno usmerjal v vsebinsko izredno široko problematiko hidrografije in hidrologije. Leta 1976 je postal vodja oddelka za kalnost in prodonosnost rek in potokov, leta 1980 pa pomočnik direktorja za hidrologijo Hidrometeorološkega zavoda Slovenije. Te službene dolžnosti in obveznosti je opravljal do leta 1996, ko je bil imenovan za svetovalca Vlade Republike Slovenije. Sredi naslednjega leta se je upokojil.

Zaposlitev in vodstveni položaj na hidrološkem oddelku sta terjala, da je bil Marko Kolbezen dejavno vključen v mnoga takratna državna in mednarodna strokovna telesa. Od leta 1982 je sodeloval kot član jugoslovanskega Komiteja za mednarodni hidrološki program, leta 1988 je postal član Komisije

za hidrologijo pri Zveznem hidrometeorološkem zavodu. Poleg tega je sodeloval v številnih pomembnejših mednarodnih, jugoslovanskih in slovenskih komisijah. Povezoval, sousmerjal in usklajeval je dejavnosti nekdanjih vodnih skupnosti v Sloveniji. Nemalo zaslug si je pridobil naš jubilan z najrazličnejšimi oblikami sodelovanja z učitelji in sodelavci posameznih fakultet, raziskovalnimi institucijami, s hidrološkimi službami v sosednjih državah. Plodno in učinkovito je sodeloval še na številnih drugih področjih, še zlasti pri hidrološkem načrtovanju ter odločanju in reševanju najraznovrstnejših hidroloških problemov.

Ob tem priložnostnem zapisu ne moremo prezreti težav, ki jih je imel naš jubilan s svojimi kolegi v prvih letih službe. Prevladovalo je namreč ustaljeno prepričanje, da je hidrologija izrazito tehnično področje in zato geografi v njej nimajo svojega strokovnega področja dela. Redki zaposleni geografi na zavodu naj bi bili le izhod v sili, kot posledica pomanjkanja ustreznega tehnično izobraženega kadra. Marko Kolbezen je skupaj s svojimi, res da redkimi stanovskimi kolegi na zavodu vztrajno dokazoval in utemeljeval, da so hidrološka preučevanja tesno povezana s prenekaterimi usmeritvami sodobne geografije. In njihovo vztrajno in poglobljeno strokovno delo je obrodilo sadove. Danes so geografi tudi zaradi svojih širokih in celostnih pogledov na vodovje v najširšem pomenu enakovredno vključeni doma in v vse hidrološke usmeritve in raziskave.

Najrazličnejše službene obveznosti in zadolžitve so praviloma določale in usmerjale Kolbeznovo raziskovalno in strokovno dejavnost. Samostojno ali kot soavtor in sodelavec je opravil številne strokovne, predvsem pregledne in aplikativne elaborate in ekspertize. Med obsežnejšimi in poglobljenimi so prav gotovo Hidrogeološke razmere na trasi plinovoda Slovenije (1963), Hidrološke osnove hidroenergetskih objektov na Savi (1967), Sledenje podzemnih vodnih tokov na porečju Ljubljane (1972–1975). Izdelal je tudi študiji Erozija pohorskih vodotokov (1974) in Transportni material reke Krke (1982); slednji dve razpravi je pripravil in objavil v Geografskem vestniku (51, str. 73–83; 56, str. 13–21). V okviru Hidrometeorološkega zavoda Republike Slovenije je skupaj z J. Pristovom pripravil in izdal publikacijo Površinski vodotoki in vodna bilanca Slovenije (1998).

Jubilant je vrsto let aktivno sodeloval tudi z Geografskim inštitutom Antona Melika ZRC SAZU. Dejavno se je vključeval v večletni raziskovalni projekt Geografija poplavnih območij v Sloveniji. Sodeloval je že pri nastajanju in vsebinski zasnovi teh preučevanj in zanje pripravil tudi ustrezna navodila za poglavje Geografska proučitev regulacij in melioracij. S svojega delovnega področja je sodeloval pri vzorčni raziskavi poplavnega sveta ob Pšati (Geografski zbornik 15, 1976), ki je služila za pripravo ustrezne metodologije, ki je bila objavljena v Geografskem vestniku (46, str. 131–146). S tega vidika je skupaj z M. Žagarjem preučil Poplavna področja ob Sotli (Geografski zbornik 17, str. 157–199) in osvetlil Hidrografske značilnosti poplav na Ljubljanskem barju (Geografski zbornik 24, str. 11–32). Prav tako dragoceni so njegovi številni prispevki, ki so bili v zadnjem desetletju objavljeni v Ujmi, reviji za vprašanja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Plod njegovega dolgoletnega strokovnega, raziskovalnega in aplikativnega dela sta tudi besedilo in karta Kopenske vode v Geografskem atlasu Slovenije (1998, str. 94–95) ter v Nacionalnem atlasu Slovenije (Ljubljana 2001, str. 58). Vrh in sintezo njegovega več kot štiridesetletnega dela pomeni razprava Hidrologija, ki je objavljena v splošni monografiji Geografija Slovenije (Ljubljana 1998, str. 139–172). Za svoje uspešno delo je prejel že leta 1977 državno odlikovanje (red dela s srebrnim vencem) in leta 2000 stanovsko priznanje Zlato plaketo ZGDS.

Tudi našemu letošnjemu jubilanu Marku Kolbeznu želimo še obilo trdnega zdravja, osebnega zadovoljstva in ustvarjalnih moči in da bi nam še v prihodnje tudi s tiskano besedo razgrinjal premnoge pretekle in sploh obče značilnosti in posebnosti našega slovenskega vodovja. Kajti v njegovih pojavnih oblikah in zakonitostih so zarisane številne temeljne sestavine slovenskih pokrajin.

Milan Natek